

BELLPUIG

ARTÀ

10 NOVEMBRE 1990 N°36 -VI ÈPOCA- ANY XXXI REVISTA QUINZENAL (150 pts.)

ESTRANGERS A ARTÀ.- La quantitat d'estrangers que han passat a residir al nostre poble s'ha incrementat d'una forma extraordinària en els últims anys. El mercat immobiliari ha estat totalment capgirat en demanda i en la conseqüent puja de preus. Finques i cases han estat comprades per gent que prefereix la tranquil·litat i un model de societat introbable a les zones turístiques tradicionals.

CANVI A LA RECTORIA

Francesc Munar Servera, nou rector-solidari d'Artà i la Colònia de Sant Pere, ja s'ha incorporat a les seves tasques pastorals. Oferim les seves primeres impressions.

IGNASI DE SOLA-MORALES.

El prestigiós catedràtic d'Urbanisme de la Universitat de Barcelona ens va concedir una entrevista a la casa que posseeix a Artà: l'antiga posada de S'Heretat.

LES MALALTIES DELS TARONGERS.

L'excés d'humitat i el retard en l'arribada del fred són la causa de dues plagues que poden arruïnar la collita de taronges d'enguany. Hi ha tractaments que ho poden evitar.

La colònia estrangera

O uns altres artanencs, com ha dit qualcú. Aquest fenomen produït en els darrers set o vuit anys és extraordinàriament curiós. A diferència del que ha passat a altres municipis sembla que aquesta colònia estrangera s'apunta a la nostra comunitat amb una condició: que continuï essent com

Sembla que aquesta colònia estrangera s'apunta a la nostra comunitat amb una condició: que continuï essent com és.

és. Els testimonis recollits revelen un interès que és compartit per molts d'aquests nous residents, l'interès per integrar-se i esdevenir uns altres artanencs més. Ens haurem d'acostumar encara més a aquesta presència de la diversitat ja que el futur és favorable a aquesta integració i si bé a les eleccions municipals previstes pel proper mes de maig encara no tendran dret al vot, és ben probable que ja en disposin a les següents, almenys els ciutadans de l'Europa comunitària. Aquesta evidència tindrà, quan sigui un fet real, una certa importància perquè es tractarà d'un sector de l'electorat amb uns interessos molt determinats que poden exercir un pes considerable en la futura configuració dels programes electorals. L'informe que publicam avui dona una certa clariïa sobre per on poden anar aquests interessos.

Les Normes Subsidiàries

Sembla que, a la fi, les Normes Subsidiàries entren a la seva recta final. El plenari d'aprovació, previst per dilluns dia 5, s'ha hagut de postposar una setmana perquè no s'havia acabat la revisió de tota la documentació. Per acabar-ho d'adobar seran de les primeres que hauran de ser despatxades per la nova Comissió Insular d'Urbanisme, consumats els traspassos des del Govern Balear als distints Consells Insulars, amb l'inevitable període de ro-

datge que aquesta circumstància farà que es tradueixi en retard en l'aprovació definitiva.

Això no ha d'entelar la importància que té aquesta mesura. Recordem que les primeres passes per disposar d'una normativa urbanística apropiada vénen del temps de la batlleria de Miquel Pastor... pare. Un Pla General feliçment rebutjat en el darrer moment va marcar l'inici d'una aspiració que ara sembla encaminada a la resolució. En temps del batlle Massanet s'encarregaren les primeres Normes Subsidiàries i se'n va fer la primera redacció; però l'impuls definitiu va ser ja en temps d'ajuntaments democràtics, amb el batlle Morey. El nou ajuntament va coincidir amb el nou Consell General Interinsular, amb Miquel Pascual com a titular d'Ordenació del Territori que va donar suport perquè tots els municipis enllestissin la seva normativa. Més representativitat, més possibilitats, i per ventura més interès o més decidit, permeteren encetar una segona fase que a la llarga ha resultat decisiva.

Les primeres passes per disposar d'una normativa urbanística apropiada vénen del temps de la batlleria de Miquel Pastor... pare.

Potser qualche dia s'hagi d'explicar a fons tot el que han suposat aquests deu darrers anys d'elaboració de les Normes, perquè ni ha estat curt el temps, ni uniformes les orientacions. També les alternatives que han suscitat han estat moltes i a vegades radicalment oposades. No hi seria de més, per tant, tirar llum sobre el llarg trajecte de les Normes.

Trajecte que, per cert, no està absolutament acabat. Deu sap què pot passar des del moment en què la Comissió Insular comenci a estudiar-lo fins a l'aprovació definitiva i absoluta. Qui sap si aleshores ja serà necessari procedir a qualche modificació parcial...

El PAC, camí de la serenitat

Les declaracions del Conseller de Sanitat d'ara fa dues setmanes i que varen ser recollides per la premsa palmesana no poden ser més clares. Les raons que dugueren a establir el mapa sanitari així com es va decidir no eren raons sense una base sòlida, sinó que hi havia uns estudis previs que ho aconsellaven així si es volia treure el màxim benefici d'una inversió pública que no es pot fer de qualsevol manera. I afegia que aquells motius, com ja havíem dit des d'aquí, continuen tenint la mateixa vigència. És, per tant, impensable esperar que hi hagi canvis importants en la revisió del mes de gener.

Val a dir que les sorolloses reaccions de la població de Capdepera (que ja qualificàrem de comprensibles i lògiques) sembla que també hagin entrat en una fase de serenitat. Basta llegir l'últim editorial de la revista Cap Vermell per entendre que les reaccions viscerales inicials no eren compartides per tota la població. Hi ha més indicis que fan pensar en una distensió, com per exemple l'increment, setmana a setmana, dels usuaris del terme de Capdepera que compareixen a l'Hospital. O com per exemple les nul·les reaccions a les declaracions del Conseller.

La reivindicació iniciada contemplava, més que un PAC, tot un Centre de Salut. Aquesta ha de ser la meta final.

Però l'Ajuntament no hauria de creure que això ja és tot. No hauria d'oblidar que la reivindicació iniciada contemplava, més que un PAC, tot un Centre de Salut. Aquesta ha de ser la meta final i l'oportunitat de la revisió del mes de gener s'ha d'aprofitar per plantejar aquesta necessitat.

Revista quinzenal

Núm. 36, 10 novembre 1990

Redacció i Administració:

Rafel Blanes, 10. Artà.

Tel. 835033 (contestador automàtic)

Dipòsit legal: PM 57-1969.

Redacció:

J. Adrián, J. Amorós, G. Bisquerra, S. Conesa, M. Dalmau, A. Esteva, M. Gelabert, A. Genovard, P. Ginard, S. Ginard, R. Umbert, M. Mestre, J. Morey, A. Muñoz, C. Obrador, A. Picazo, J. Sureda, S. Tous, B. Tous.

Administració:

G. Bisquerra, C. i C. Guerrero, Mª A. Sureda, A. Vives.

Bellpuig no es responsabilitza del contingut dels articles que van firmats.

Imprimeix: Gràfiques Llevant. Ciutat, 55. Artà. tel. 562604

Estrangers a Artà

A ningú ja no li estranya de tenir un veïnat que és estranger. O que la finca del costat l'hagi comprada un alemany, o un anglès, i que al poc temps els picapedrers s'hi presentin a reconstruir la casa, sovint abandonada, o a fer-n'hi una de nova. És curiós, però, el respecte per l'estil antic propi del camp o del poble. N'hi ha que diuen que els estrangers ens han fet descobrir que l'estil mallorquí de construcció, el de sempre, és bell, veritablement bell.

Hans-Georg Dornhege i família.

En pocs anys s'ha produït gairebé una invasió pacífica, ja sigui per viure-hi de forma contínua o ocasionalment. Sol ser gent que prefereix la tranquil·litat i el contacte amb la natura. N'hem parlat amb algunes d'aquestes famílies i totes coincideixen en el rebuig a l'excés de ciment que, segons ells, empastifa el litoral mallorquí i que, diuen, pot dur a una situació de recessió turística.

D'aquestes famílies amb qui hem parlat, dues vénen durant les vacances, una altra s'ha establert aquí definitivament. També coincideixen en un altre aspecte: es senten molt bé a Artà i troben molt agradables els artanencs.

La família Dornhege

La formen Hans-Georg Dornhege i Teresa Reyes Lorca. Ell és alemany i ella xilena. Tenen tres fills, Pablo, Rebeca i Manuel. Viuen a Münster, una ciutat situada prop de la frontera amb els Països Baixos amb poc més de 200.000 persones. Ell és professor d'art a la universitat de Dortmund, i a més és artista: podria ser que en el proper Sant Salvador exposàs a Na Batlessa. Ella és professora d'arts plàstiques de centres equivalents als instituts de per aquí, però no exerceix. També es dedica a la pintura i ja ha fet una exposició a Vora-Vora la passada Setmana Santa.

Un boom immobiliari

Conten que fa més de vint-i-cinc anys un artanenc va ser requerit per vendre una finca a un estranger. Quan va dir el preu es va equivocar i en comptes de demanar vint mil pessetes li va sortir vint mil duros. I la hi prengueren de les mans. L'home, feliç per haver venut a cinc vegades el preu que tenia pensat, no devia saber que en certa manera inaugurava un negoci que des d'aleshores no ha fet més que créixer. En els últims anys aquesta activitat de compra i venda s'ha abocat sobre el nucli urbà d'Artà i han estat moltíssimes les cases abandonades adquirides per estrangers. El pas següent ha estat la restauració de la casa, perquè si una característica ha estat habitual en aquestes operacions és la de respectar l'estil arquitectònic tradicional, una tendència que inicialment feia rialles però que poc a poc ha anat cobrant importància entre els mateixos artanencs.

Els preus s'han disparat i avui són corrents les expressions "això és preu d'estranger" o "això només ho pot pagar un estranger". És curiós, però, que aquests preus siguin encara més baixos que els que es paguen a la vorera de mar. Quin deu ser l'atractiu, a part de l'econòmic, que expliqui aquestes noves preferències?

Diuen que els atreu la tranquil·litat, perduda avui a les zones turístiques del litoral. Diuen també que prefereixen una comunitat amb personalitat, trobable només a l'interior.

Restaurante · Celler

Ca'n Llaro

Carrer Mestral, 4 - Artà (Mallorca)
tel. 56 21 03

Ca'n Lluïset
Roba de casa
Llenceria

Gran varietat en mantes, edredons, llençols de
franel·la, fundes de camilla, ...

Telèfon: 56 28 62

Altres asseguren que aquest fenomen ja s'ha donat a altres parts. Massificada la vorera de mar, tant per turisme de caramull com pels mateixos residents, el turisme de qualitat cerca les segones línies, no lluny de la mar però enfora del renou i de l'estandardització de la forma de viure.

A Artà i a la seva fora vila han proliferat aquestes cases adquirides, restaurades i ocupades per estrangers. Alguns hi viuen de forma permanent, altres a temporades vacacionals. A Artà s'han venut cases que "només podia comprar un estranger" i la gent n'està satisfeta perquè saben que això vol dir respecte a cases que imprimeixen caràcter. Són les cases senyorial, abandonades avui pels seus antics propietaris i adquirides per aquesta colònia estrangera. No es pot assegurar que siguin majoritàriament part d'aquest turisme de gran poder adquisitiu pel qual tothom sospira, tot i que n'hi hagi. El règim de vida que duen, però, no és el del turista que ve per dues o tres setmanes a refer-se, a les braves, d'un any de feina dura. És més reposat, més inadvertit.

Ja no hi deu haver carrer on no hi hagi almanco una casa d'estrangers. Ni a fora vila no hi deu haver cap rotlo més gran de deu quarterades sense la finca amb casa d'estranger. A Son Catiu ja pareix que hi hagi com una urbanització. Si qualcú quantificàs aquests canvis de propietat potser que en sortíssim sorpreses.

Família Böttcher-Le Gros

Reconeixen que tenien una idea equivocada de Mallorca: pensaven que tot era Can Pastilla o Cala Millor i venguéren de casualitat. El germà del marit va comprar la casa i els l'oferí perquè ell es traslladava a Alcúdia. Quan venguéren i veren el poble i el paisatge dels seus encontorns quedaren sorpresos, el trobaren ideal. Ser un poble "con sustancia auténtica", diu ella, el paisatge i les platges properes sense hotels, els decidiren. D'això ja fa prop de quatre anys. Arreglaren la casa respectant la seva estructura i els materials propis d'aquí i els agrada molt com els va quedar.

El fet que ella parli espanyol, ens diuen, els ha afavorit la integració. Vénen tres pocs a l'any, durant les vacances dels nins, i Hans-Georg encara més, tot sol, per poder pintar. El maig del 88 va fer una exposició a Berlín titulada Cala Torta, amb obra inspirada tota en la platja de Sa Duaia.

Els agrada molt viure a Artà. Hi han trobat una manera agradable de viure i

una gent tolerant i amigable que sempre està disposada a ajudar. Les possibilitats que, com a pintors, els ofereix la zona els atreuen molt, especialment el paisatge i la platja. Adoren Cala Torta i s'espanten dels fets que s'hi tiren els caps de setmana. De la platja només tenen un què dir: no hi ha salvavides ràpidament disponible en cas d'emergència i ells s'hi han trobat en algun cas.

L'ambient d'Artà els ha captivat i tant ells com els seus amics tenen por que una excessiu nombre d'estrangers, com ells, vivint al poble no arribi a modificar aquest ambient tan atractiu; però troben que com ara es mantén igual que quan el conegueren. Tots volen integrar-se a la vida d'Artà i s'hi senten extraordinàriament bé.

La família Böttcher-Le Gros

Wulf i Elisabeth, alemany i francesa, que viuen a un poblet de l'est de França amb només 120 persones, Serre Les Moulières. Ell es dedica a la fusteria

FÁBRICA DE MOSAICOS Y PIEDRA ARTIFICIAL
ALMACEN DE MATERIALES DE CONSTRUCCIÓN

Fàbrica, almacén y oficinas: Ramón Llull, 9 ARTA
telf. 562179 Fax 562176

Almacén y tienda: Velasco, 38 CALA RATJADA
Telf. 563345

DISTRIBUIDOR DE:

PAVIMENTOS Y REVESTIMIENTOS

MOBILIARIO DE BAÑO
Hergóm
ESTUFAS Y CHIMENEAS

Procolor
xylazel, s.a.
XYLADECORPROTECTOR DE LA MADERA

metàl·lica i ella ensenya dibuix i pintura a grups d'adults i d'infants. També és artista, ella, i l'entrevista transcorre prop d'un cavallet amb un quadre començat que representa un paisatge mallorquí. Ella coneixia Eivissa perquè, de petita, hi anava cada any de vacances amb els seus pares. Al principi, diu, Eivissa era un paradís i ja es va fer la idea d'un dia anar-hi a viure; però poc a poc la massificació va destruir l'illa. Començaren a anar a Menorca i després els aconsellaren visitar Mallorca. Fent una passejada venguéren a Artà i els va cridar molt l'atenció el poble i, sobretot, un detall: les rajoles amb els números de les cases. Els va fer ganes la possibilitat de tenir una d'aquelles cases i la trobaren. La compraren amb un altre matrimoni, alemany, resident a Berlín, i la comparteixen. Ja fa uns cinc anys d'això. Diuen que no són els únics que han seguit aquesta fórmula, que n'hi ha d'altres que comparteixen una propietat.

Restauraren la casa perquè els agrada molt l'estil mallorquí i troben molt adequat mantenir l'estil propi del lloc, fins i tot els sap greu veure que s'han destruït cases velles que ells trobaven bellíssimes. Els agraden molt, però molt, els materials que aquí s'han usat sempre per a la construcció, sobretot els ceràmics: teules, rajoles, etc.

Artà els agrada sobretot pel poc ambient turístic, a diferència de les zones de la costa. A ella, pintora com és, l'entusiasme la llum i la tranquil·litat per pintar. Un lloc que troben bellíssim és l'ermita de Betlem, on descobriren, a més d'un paisatge excepcional, l'aigua de Na Bernada i d'aleshores no en beuen d'altra. Troben que la gent és molt simpàtica i que tenen "molt de cor". Conten que arribaren ja de nit i no tenien res a la casa; però uns veïnats els donaren per sopar. Altres cops han anat de tard a un cafè a comprar pa perquè s'han trobat les botigues tancades i que els ha sorprès que mai no els ho hagin volgut cobrar. Conta també que el picapedrer, quan ha anat a fer qualche reparació, ha tengut la iniciativa de, per exemple, arreglar les plantes o mirar si el temps o la pluja ha fet qualche desperfecte. Tot això els sorprèn molt i molt positivament.

Creuen que la crisi turística pot ésser afavorida per aquesta degradació paulatina del paisatge. Creuen que a Artà no s'ha patit massa aquest mal,

però quan vénen sempre tenen por de trobar un hotel a Cala Torta. Pensen que si canvia el paisatge "serà una altra cosa". Cala Ratjada, segons ells, ja només és ciment, com ha passat amb la costa francesa.

Els agrada molt Artà, troben que hi ha molta vida, sobretot cultural, i que la gent s'hi interessa, tothom. Diuen que això és impensable a França en pobles semblants. Les festes, diuen, "són increïbles". Han vingut en distintes èpoques i sempre s'han trobat amb festes extraordinàriament participades. Els agrada moltíssim passejar per Artà, simplement passejar. Diuen que hi ha molta vida al carrer.

Jochen & Renate Strunk

La família Jochen & Renate Strunk

Aquest matrimoni alemany viu al camp, a S'Alzinar, un establiment de Salma. Provenen de Düsseldorf i viuen a Artà des del 77. Venguéren per primera vegada a Mallorca fa més de vint anys, a Porto Cristo; però després orientaren les vacances a la mar amb un iot que compraren a Suècia. Visitaren Holanda, però hi feia massa fred. Després el sud de França, i finalment Mallorca. Fent excursions amb velomotor descobriren el paisatge interior de l'illa i se n'enamoraren; però més que el paisatge, va ser la gent, sobretot la de la part interior: la trobaren molt amable i oberta. I decidiren quedar. Cercaren una finca que fos a l'interior però no lluny de port i els va sortir S'Alzinar. La finca coincidia amb els seus desitjos i els acabà de fer que trobaren que el poble tenia molt d'estil, molt d'ambient i un paisatge que els agradava.

Venien amb els seus dos fills, Peter i

Oliver, que començaren a anar a escola a Artà. El major s'ha casat amb una artanenca i viu prop de cals pares. El petit, que ha estudiat a Barcelona, s'hi ha establert i es dedica a les traduccions. Tots s'han integrat molt i els fills parlen mallorquí a la perfecció.

La casa de la finca era més o menys com és, però estava abandonada i ells l'han restaurada, respectant materials i estil. Ara han arreglat una part per convertir-la en estudi perquè han cultivat unes aficions artístiques: ell es dedica a l'escultura i ella a la pintura.

Han fet molts d'amics. Segons ella "la gent per aquí sembla més

intel·lectual, més generosa, saben fer les festes amb cor". Ell creu que més que aspectes aïllats "es tracta d'un conjunt, de la forma de ser". Coneixen altres pobles i noten la diferència amb els artanencs: en la manera d'invertir el temps, el tracte, com són les converses; tant amb els majors com amb els joves. "Ens han donat una possibilitat d'integrar-nos. Gairebé no tenim contacte amb estrangers per què ens sentim part de la societat d'aquí, ens trobam a casa".

En tots els anys que duen aquí han notat canvis, no tots per a bé. Ara hi ha més presses, més ambició de negocis. La costa ha estat molt castigada i si vénen amics seus d'Alemanya no gosen mostrar-los certes zones com Sa Coma, Cala Millor... la costa d'Artà per ara se n'ha salvat, d'aquest canvi... un canvi que a ells no els agrada.

Com ha anat la temporada turística d'enguany?

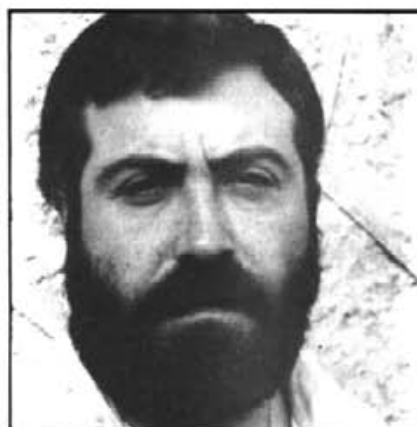
Isabel Miralles Nadal

(Dependent a Cala Ratjada). No gaire bé, i això que hi ha hagut més turistes. És gent que ve amb més pocs doblers, de nivell social més baix i sense ganes de comprar. Pareix que els duen comptats. Jo crec que en els darrers dos o tres anys això s'ha pogut notar molt més. Canviar? I supòs que sí, diuen que el noranta-dos ha de ser la solució de tot, que vendrà molta de gent i tot s'arreglarà, però només faltaria que no venguessin a Mallorca

Antoni Juan Tous

(Regent d'un bar a Canyamel). No sé com dir-ho, però ha estat rara. Crec que el negoci turístic està massa explotat, massa forats pels conills que vénen, que en vénen molts, però amb poc pèl. Quan jo vaig començar una cervesa equivalia a mig marc i avui en dia en val dos, per tant no només és culpa d'ells. Depenem massa d'ells i ens hem d'adaptar a la classe de turista que ve. No hi ha crisi de gent, sinó que hi ha crisi de resultats econòmics.

Pere Josep Gil Fuster

(Taxista a Cala Ratjada). No ha passat de regular, però tampoc no s'ha de dramatitzar. Aquests darrers cinc anys, llevat del 87, hem anat per avall de cada any i el meu sector, aquest darrer trimestre, s'ha vist afectat de ple per la pujada del carburant. Crec que el poder adquisitiu del turista ha baixat perquè la pesseta és de les monedes fortes. Tot i que les perspectives per l'any que ve no són molt afalagadores, hem de ser optimistes.

Climent Garau Bordoy

(Hotel-Restaurant Cuevas). El nostre establiment és petit i té una clientela feta amb molts d'anys que són d'un estatus més elevat que el turista habitual, són bons clients. També han notat l'augment de preus i els afecta, però ho poden aguantar, sobretot si reben qualitat, que és com procuram treballar nosaltres: amb la qualitat i bon servei per davant. En general, però, el turisme de cada any és més pobre. Jo crec que sobren la meitat de llits.

Francesca Aina Ginard Alzamora

(Dependent a Cala Ratjada). Ha anat un desastre. Per començar, per Pasqua va ser molt fluix, tant en gent com en despesa. En el cor de l'estiu hi ha hagut molta de gent però han gastat poquíssim: peces petites o barates. A més, encara demanen descompte. El final ha estat bo, com els altres anys. Pens que ve massa gent de caramull, famílies amb al·lots que van a apartaments, més joves i que no tenen possibles. Crec que vénen només pel clima.

Maria Antònia Sureda Negre

(Lloguer de cotxes). Ha anat millor que l'any passat, però no tant com els anys anteriors. Començarem malament, però després es va compondre. La veritat és que s'ha de fer més feina que no abans perquè el client que primer esperaves perquè venia tot sol, ara l'has d'anar a cercar. El meu sector s'ha beneficiat de l'enfonsament de les excursions amb autocar, que són caríssimes. El client d'ara exigeix més que no abans, però vol rebaixa.

Plagues dels tarongers

La presència en els camps de distintes plagues que afecten els arbres fruitals i concretament ara els tarongers ens ha duit a cercar informació al respecte. Hem acudit a don Miquel Estelrich, del Servei d'Extensió Agrària, que amablement ens ha atès.

La mosca de la Mediterrània

Cal dir que no s'ha de confondre, de cap manera, amb la mosca blanca que és aquella que fa una pelussa blanca, com una melassa i que provoca que les fulles s'entortoliguin i s'aferrin. Aquesta mosca blanca, tot i que no fa bé, no és preocupant.

La mosca de la Mediterrània només ataca el fruit: la pica i en provoca la caiguda. La presència d'aquest insecte tan perjudicial és perquè el fred no arriba i no fa que les postes hivernals es morin. Enguany ha atacat tota la fruita, però de manera especial la taronja.

Hi ha dos tractaments, un de preventiu i un de curatiu. El preventiu s'ha de començar de prest i consisteix en la col·locació d'unes trampes sexuals. Aquestes trampes són proporcionades per la Conselleria d'Agricultura però ara ja és tard. S'han de demanar en els mesos de juny i juliol.

El tractament curatiu, que és el que ara es pot aplicar, és a base d'esca enverinada esquitxant l'arbre amb una fórmula superconcentrada de Lebaycid. Aquesta concentració es fa amb 100 litres d'aigua, 650 cm³ del producte i un quilo de sucre de casa. Hi ha altres possibilitats però aquesta és la més comuna i més assequible. No cal dir que les dosis es poden variar sempre que es mantengui la proporció. El tractament s'ha de fer només a mig arbre, exactament la part que mira cap al migdia perquè la mosca es situa preferentment a la part assolellada de l'arbre. Si es fa el tractament d'aquesta manera no es desequilibra ecològicament l'arbre: no interessa matar altres depredadors, sinó només la mosca de la Mediterrània. Aquesta esquitxada s'ha d'anar repetint cada quinze o setze dies, en tant no arribi la fredor que paralitza el desenvolupament biològic d'aquesta mosca.

Les taronges picades s'han de retirar perquè ja no tenen remei ni hi ha insecticida que valgui.

La Phytophthora

Aquesta plaga ataca el taronger a causa de l'excés d'humitat. És com un mildef que ataca les arrels i la part baixa de l'arbre i, si no s'hi posa remei, pot

arribar a matar l'arbre.

El tractament apropiat és a base d'esquitxar la soca de l'arbre fins a un metre d'alçada. Els productes convenients són l'oxiclorur de coure i el macocep, que són productes preventius. N'hi ha d'altres ja curatius com l'Aliete, o el Mical, que són productes composts de distintes substàncies una de les quals pot ser curativa d'aquest mal. S'han d'aplicar una o dues esquitxades, separades per quinze o vint dies.

Aquestes esquitxades s'han d'acompanyar per una altra operació que consisteix a cavar i fer net de terra un rotlo d'un pam o dos voltant la soca, fins que es vegin les primeres arrels. D'aquesta manera el producte és més ben assimilat, l'arbre respira millor i s'evita l'excés d'humitat, que és el causant d'aquesta plaga.

COEXA, S.A.

CONSTRUCCIONES, EXCAVACIONES Y ASFALTOS

DELEGACIÓN EN CALA RATJADA:

Vía Mallorca, s/n. - Tel. 56 37 48

HORMIGON PREPARADO
BOMBA HORMIGONAR PROPIA
CONTROL CALIDAD - LABORATORIO

Hormigones

FARRUTX, S.A.

C.I.F.A. 07 254178

Planta: Carretera Artá-Alcudia, Km. 4

telf. (908) 136003

DESMONTES

ASFALTOS

AGLOMERADO

EXCAVACIONES

PLANTA DE AGLOMERADO

CANTERA DE ARIDOS PROPIA

ALQUILER MAQUINARIA

Noves Troballes en les II Jornades Micològiques d'Artà

Distints exemplars d'*Amanita Spissa*, no citada fins ara a Mallorca, foren exposats durant las pasades jornades micològiques celebrades els dos darrers caps de setmana d'octubre. Es tracta d'un bolet comestible, però s'ha de filar molt prim per a no confondre-la amb l'*Amanita Pantherina*, que pot produir enverinaments molt greus. Va ser trobada a Son Fortè per Miquel Pastor, el batle. Les jornades han estat patrocinades pel Diari de Mallorca i l'Ajuntament però el batle no es va conformar amb això i sortí a omplir el seu panerí, com es pot veure, amb bona sort.

Altres espècies rares que s'han trobat han estat l'*Amanita Boudieri*, la segona vegada que es cita a l'illa; l'*Agaricus Maleolens*, la tercera vegada; i el *Rhizopogon Vulgaris*. La que no ha aparegut enguany ha estat la mortal *Amanita Phalloides* que es trobà l'any passat.

Les dues exposicions han estat els actes que més públic han congregat. Entre ambdues s'han mostrat més de 120 espècies diferents, unes 90 a cada

una. Molts d'artanencs, acostumats únicament als seus esclatasangs i picatornells s'han topat amb una diversitat que ni tan sols sospitaven. Els exemplars que més varen cridar l'atenció foren un grapat de gírgoles de figuera d'enormes proporcions, trobat per Son Morey i que dugueren del restaurant "Es Pins", i unes *Macrolepiota Procera* que va dur de Lluc en Carles Constantino. Els comentaris que se sentien sobre tant de "bolet i pixacà" eren a vegades més interessants que els millors bolets comestibles: "jo, això, no m'ho menjaria mai! ... però en fulano diu que en tal lloc sí que s'ho mengen ... jo, quan en trob, els pec una puntada..." i així per a tots els gusts.

El darrer diumenge també s'exposaren els treballs realitzats pels alumnes de les tres escoles: Na Caragol,

San Buenaventura i Sant Salvador, que han estudiat el món dels fongs durant dues setmanes. Penells amb dibuixos, receptes de cuina i refranys reflexaren la seva feina. Enguany les jornades han millorat en participació i organització respecte a l'any passat i per a les properes es pensa comptar també amb la participació de l'Institut.

Segons el GOB "l'objectiu d'aquesta iniciativa és promoure entre la població l'educació ambiental, el contacte amb el medi natural a través d'una afició, una activitat respectuosa amb l'entorn".

Alguns participants es queixaren de les destrosses provocades pels darrers incendis així com dels abocaments d'enderrocs que a Bellpuig estan convertint en un femer el que abans era un dels millors agres de llènagues.

Comercial
ARTA

EN ARTA:
Carrer de Clutat, 26 - Tel. 56 21 48

EN MANACOR:
Polígono Industrial
C/. Menestrals, 11 - Tel. 55 58 11

SERVICIO TÉCNICO Y
RECAMBIOS ORIGINALES
TEL. 55 58 11

Massey-Ferguson. Tractores	
CONDOR	Motocultores y Motobombas
BATLLE	Empacadoras + Rotopacadoras y Sistemas de riego
ZAZURCA	Equipos preparación Tierra y Siembra
AQUIDO	Cubas de vacío
MONDAL Y OPEN	Motosierras
CAMBA	Pulverizadores
GASPADO	Barras de Corte
JASCAPESA	Remolques
BLANC	Peladoras de Almendras
BILBI	Abonadoras

MASSEY-FERGUSON

condor

BATLLE

Festa programa d'adults

El passat dilluns dia quinze es va celebrar la festa de presentació del programa d'adults del curs 90-91. Hi varen assistir el coordinador provincial, Miquel Mestre, la directora del centre comarcal de Manacor i la del CEP també de Manacor. Són més de 270 els matriculats en 23 cursos diferents. Institut, Na Caragol, Na Batlessa i Sa Central són els llocs on s'imparteixen les classes. La idea dels responsables és que en el futur les Escoles de la costa de Sant Salvador es convertesquin en el centre per a adults ja que es considera molt beneficiós aconseguir un ambient de centre propi.

P. A. C.: futur assegurat

En declaracions recollides per l'edició comarcal del "Diario de Mallorca" del dia 24, el conseller Gabriel Oliver deixava ben clar que el mapa sanitari actual, que inclou Artà com a seu del PAC d'Artà i Capdepera, no seria modificat. D'acord amb aquesta informació el conseller considera que els criteris que aconsellaren la distribució actual no han canviat. Assenyala també que hauria faltat informació en els municipis on s'han registrat protestes, però que els estudis previs eren prou profunds i extensos com per haver sospesat tots els pros i contres de les decisions preses.

Per altra part el funcionament del PAC és normal i sembla que, poc a poc, es va notant un augment de gent del terme de Capdepera que en fa ús. Corren rumors, difícils de confirmar certament, en el sentit que el PAC paral·lel muntat per l'Ajuntament de Capdepera tendria els dies comptats a causa de la minva de demanda que s'observa. Especialment els caps de setmana l'afluència al PAC d'Artà s'incrementa paulatinament.

Ampliació de l'Institut

L'entrada en vigor de la reforma educativa, encara que en caràcter experimental, ha motivat un augment de la demanda de places escolars a l'Institut. Per aquest curs els problemes no han estat insalvables tot i que l'acaramullament sigui evident. Com ja informàrem, es procedirà a ampliar l'actual edifici amb sis aules, un taller, dues tutories i serveis sanitaris. Aquestes obres són a punt de subhasta, un cop obtinguda la preceptiva llicència municipal.

I va de quintes...

Vegeu a la foto la del 86 que el passat dia 17 d'octubre es va reunir, sense discriminar sexe, per celebrar el seu primer quart de segle. Hi va haver sarau per a tothom.

I, girant les xifres (pura casualitat), la del 68 es reunirà, si Déu vol, avui al migdia per complimentar la seva cita anual. En Toni Amer, el millor organitzador de reunions de quintos, us hi espera a tots, que hi haurà noves.

Des d'aquestes línies Bellpuig anima a fer aquestes reunions ja que sempre solen ésser positives. També ho fa extensiu a les altres quintes que sabem que es solen reunir.

Artistes artanencs

No fa gaire donàvem noves de Pep Tosar i Joan Matamalas, que representen l'obra **Maria Estuard** que el Teatre Lliure té actualment en cartellera. Però hi més notícies.

En Pep Tosar dirigirà, en aquesta temporada d'hivern, una obra a Palma per ser representada al Teatre Principal. Segurament es tractarà d'una obra d'Alexandre Ballester.

En Joan Matamalas tornarà a tenir un paper en el proper muntatge del Teatre Lliure. Es tracta de la famosíssima obra d'Angel Guimerà **Terra Baixa** que serà interpretada per Lluís Homar.

En el proper número tindrem més notícies.

Tords i torders

El dia 23 d'octubre es va celebrar al saló d'actes de l'Ajuntament el sorteig per adjudicar els colls de tords del vedat social de Sos Sanxos. El nombre de colls a sortejar era de 21, entre els 39 sol·licitants que s'havien inscrit. Els preus oscil·laven entre les 4000 i les 7000 pts, i en una hora tots foren adjudicats entre les alegries d'uns i les penes dels altres, segons la part obtinguda.

En Jeroni Cantó, cap de la junta gestora de la nova associació de torders, va anunciar als que s'havien quedat sense coll que s'havia demanat i obtingut permís per fer un altre sorteig per adjudicar entre els associats la resta de colls que quedaven lliures. Així es pogueren atorgar encara vuit colls més.

Damnificats per les pluges

Recentment es desplaçà al nostre municipi un equip de la Conselleria d'Agricultura per mantenir un primer contacte amb els afectats per les pluges de la segona setmana d'octubre i orientar-los sobre com presentar les ajudes. Aquest equip tornarà a venir les vegades que siguin necessàries però sembla que als afectats els convendria no deixar passar massa temps a preparar la paperassa necessària.

De moment només s'han referit a danys patits al camp. Els produïts dins la zona urbana s'hauran de canalitzar a través d'uns altres impresos que encara no estan disponibles però que ho seran a la Sala abans que acabi el plaç que és, tant per al camp com per a la zona urbana, fins al 30 de novembre.

Tots Sants

El primer de novembre és una festa molt especial i d'una gran tradició a la nostra vila: l'obligada visita al cementiri per recordar els nostres difunts.

Com cada any, dies abans molta de gent ja hi va per fer neteja a tombes i nínxols, perquè les flors i els ciris puguin retre homenatge en el dia de Tots Sants. Aquest dia i a totes hores la gent anava i venia del lloc sagrat a pregar pels seus avantpassats i molts assistiren a la missa que a les quatre del capvespre es va celebrar davant la capelleta del cementiri.

Vida per als qui quedam.

Moniato voluminós

Cinc quilos tres-cents grams fa aquest moniato tan espectacular que sosté en Joan Massanet Esteve, de Na Taconera, que és l'hortolà que el sembrà a la seva finca d'Es Vidrier. Una bona peça, sens dubte. La foto és del dia dos de novembre.

Creu desapareguda.- Al número anterior parlàvem de la creu nova del camí d'Albarca i Els Olors. Avui hem de recollir una notícia que molts ja deuen haver observat: la creu que coronava el campanar de l'església parroquial ha desaparegut, sembla que durant les tempestes de la segona setmana d'octubre, ja sigui a causa del vent o d'un llamp.

Adéu i benvenguda

El dissabte dia 27 i a la missa de comunitat de l'horabaixa, es va acomiadar en Rafel Umbert, que per espai de dotze anys ha regit el destí de la nostra parròquia amb gran encert.

Les seves paraules varen ser d'un profund agraïment envers les persones que havien col·laborat perquè la pastoral caminàs a bon ritme i fer possible les seves curolles al nostre poble. Al final de la seva intervenció hi hagué un llarg aplaudiment que aiximateix sonava una mica trist perquè era el comiat a un home estimat i respectat per tothom.

Seguidament va presentar el nou capellà dient que venia amb actitud de servei i en qualitat de Rector-solidari de les parròquies d'Artà i de la Colònia de Sant Pere, càrrecs que, juntament amb en Marià Gastalver, compartiran a la

nostra església. El nou membre de l'equip va dir que estava més animat ja que en els pocs dies que duia entre nosaltres s'havia anat abaixant la muntanya que s'havia fet d'un principi, i esperava que prest no trobaria obstacles per poder conivir lliurement entre nosaltres.

Bunyolada

El vespre del dia 27 es va celebrar a la plaça nova la tradicional bunyolada que cada any organitza i patrocina l'agrupació local Artà Balla i Canta.

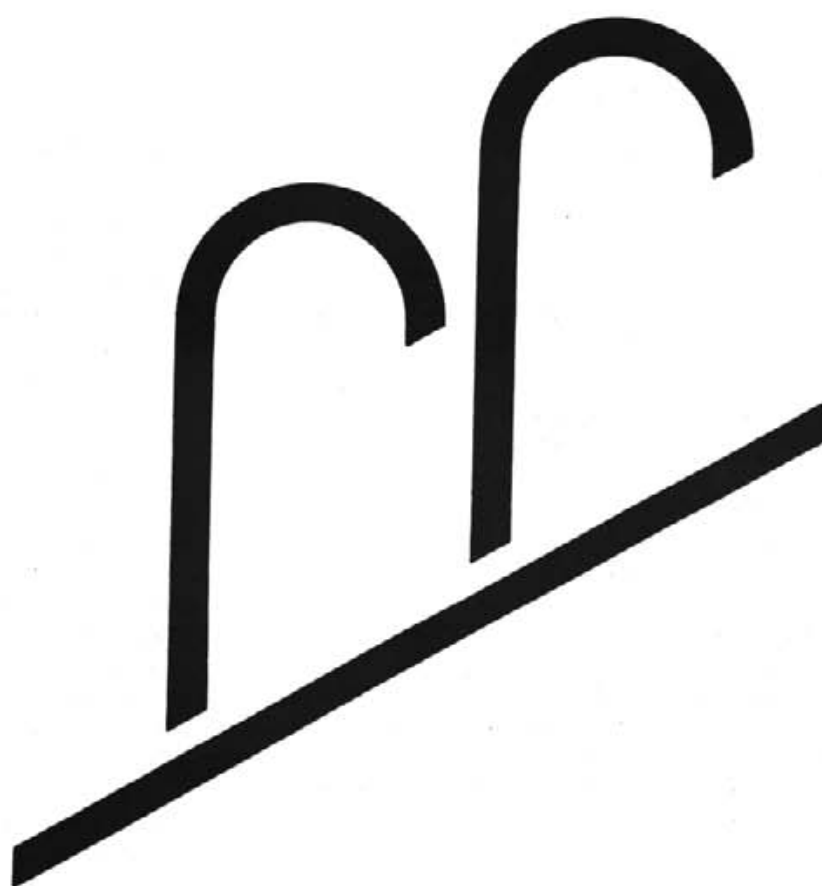
Com de costum començà la vetlada amb la mostra de ball de l'agrupació, i va acabar amb un gran ball obert. A l'entremig es va servir la bunyolada que va bastar per a moltíssima de gent que, a pesar de la fresqueta, es va reunir a la plaça. Enhorabona a l'agrupació.

Joyería VIKY

RELOJERIA ★ PLATERIA

Carrer de Ciutat, 16 - Teléfono 562263

ARTÀ (Mallorca)

La garlanda de l'era d'Es Camp Rodó

Si qualche dia tenim l'aventura de veure editada una guia etnogràfica de la nostra avior, sens dubte que una de les coses més remarcables seria la garlanda de l'era d'Es Camp Rodó. De veritat que es tracta d'un monument a la circumferència, situació geogràfica (tots els vents hi entren), bellesa estructural i harmonia completa de fons. Aquestes virtuts fan realitat una peça que surt del botador.

-"Tothom sap que una garlanda és el revolt de pedra que envolta les eres. Per entendre'ns, ve a ser el mateix que la bracerola a les sitges de carbó.

En el cas que ens ocupa, es tracta d'una obra mestra de paret seca, feta a l'any 1.925 per mestre Antoni Bisbal Quetglas, Nyeco. Podem dir que el seu fill Damià, malgrat esser un al·lot de sis anys, durant la construcció de l'era va tastar per primera vegada les fels del treball.

La garlanda té un desnivell que va dels set pams i mig fins a l'empat de la superfície a la part alta del terreny. El tarús és, senzillament, magistral. El pedreny roman encaixat i no hi ha cap pedra que no es besí cara per cara i cantell per cantell, a pesar de l'abundós nombre de pedres cinc ovades.

La finca dona les dues quarterades llargues. D'antic era propietat de don Pedro Francesc Sard Lliteres, es metge Terres. Entre el metge i la seva esposa Catalina Sureda Lliteras, Tafona, fabricaren un minyó, que, en el pas del temps, esdevendria un avenc exdetot; Joan Sard Sureda, Sardot. El fill del metge fou un tragaferro. Per paga, tenia un golès com un coll de cisterna. Podia engospà cuixes de porcella senceres i de través. El seu bisbe, elàstic com l'estam, no arribà a papa perquè en dos dies

hauria convertit la Capella Sixtina en un rebost de queviures per major glòria gastronòmica que no pas divina.

El metge Terres era molt present i actiu. Es desfeia pels malalts. Tant és així, que emprava una galera tirada per un cavall brinós i gras com un odre (llavors no hi havia problemes de centres mèdics ni perendengues per l'estil).

A la segona desena del segle XX el metge Terres va fer l'espaiosa casa del Camp Rodó, a més d'uns engreixadors de porcs cuidats i engreixats pel padrí de Na Victòria Valls.

L'any 1.922 don Francesc Blanes, de ses Barreres (don Francesc de Son Marí), comprà la finca. Aprofitant el local cobert, posà vuit-centes gallines ponedores, i tancà hermèticament el lloc amb requilla i fil de pues. Per cuidar-les contractà son pare d'en Toni Cursach, de Sa Caixa. Per cert, que havia de fer l'espès per atendre aquell esbart d'aviram. De tals resultes, tot s'arraval d'es Camp Rodó escainava de quecs, quereques i co, co, cocs. Ve l'any 1.930 i don Francesc fa barrina amb don Pep Sancho de Sa Jordana, i li ven la finca per 16.000 pessetes".

Hem trascrit les paraules de l'amo en Toni Capeller, sense perdre ni un bri de la xerrada. Deixem-lo doncs que continuï parlant.

-"No t'he de dir res més. Una vegada don Pep va ser propietari, jo vaig entrar a sa finca. No hi emporta tenir moltes lletres per saber que ja hi duc 60 anys d'estadia dins aquella talonera de Sant Salvador. Idò, com deia, aniré dient que don Pep volgué dispondre d'aixecar una cova dedicada a Na Bernadeta a

L'amo en Toni Alzamora Capeller. Era des Camp Rodó.

imatge i coneguda de la de s'Ermita. Vet ací, que esbuquen el jardí de ca don Toni Patró (Centre Social), en reformes de l'edifici per fer-hi un bar. Don Pep veié l'ocasió d'endur-sen les pedres foradades de les gavetes i encomenà l'aixecament de la cova a mestre Pau Llaneras, Puceta, pare d'en Tià i en Toni Puceta. L'últim, casat amb n'Aina Esteva, Escarrinxes. En Toni és un col·loneer adoptiu que allà deçà el coll plora i ençà del coll de Morell riu. Tot fa mercat si hi ha comprera.

Trop que és de llei dir-te que en Jaume Llaneras Flaquer, Manyà, sogre d'en Tolo de s'Hispano i malauradament difunt, essent conserge del Centre Social sol·licità permís municipal per obrir-hi un cafè el dia primer de maig de 1947. Naturalment, la ubicació del negoci no era l'actual que regenta en Jaume Palou, sinó ben veïnat, dins la part tancada del Centre. Però com que el jardí se n'anà a fer norris, don Pep aprofità els munts sobrants de les gavetes. I perquè vegis les rendes d'antany, en Jaume Manyà pagava 20 pessetes cada mes d'imposts municipals. Això vol dir

BAR - RESTAURANTE

Especialidad

Cocina

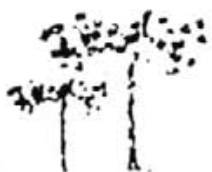
Mallorquina

C/. Ciutat, 49

Tel. 56 24 61

07570 Artà

ES PINS

que amb un sol cafetier d'ara havés pagat la renda d'un trimestre.

Si avui veus la cova en aquest estat, la culpa no és meua. Passà que don Pep empiat de l'arquitectura de la cavitat em digué: "Toni, tapa-la d'eura".

Home, i tu no xites ni mites! digues sa teua!".

"És que, un servidor, l'amo en Toni, no pot fer de ferrer i tirar mescla".

"Mira. En voler acab. L'era és bufarella. Amb un alè de llevantet baties tres cavallons i mig de blat. Perquè, saps?, es blat sol fer la canya més llarga que no l'ordi i, com més palla, manco garbes. Pel que et dic, l'ordi és més retent que el blat, però ten present una cosa que sempre sura: el blat depèn de la bístia. Tu comprova les potades d'un al·lot amb les d'un home. Sols que m'entenguis i per lo tant diuen què mana. I, si de propina l'era s'engata de vent i sol, es fer net és un buf.

Ai, Déu meu, quina trecalada de remembrances, Senyor. Ell pareix que m'hagis tirat un cerca pous dins es cap i el cas és que jo cada matí, puntualment, vaig a veure ses gallines i llavors pec un espill a l'entorn. Creuries lo que et diré? Idò, mai de mai veig lo mateix d'es darrer dia. Sempre hi surten coses noves que m'atreuen d'ulls. Veus?. Fixa't en aquella rapa de porc. Ahir no tenia sa pompa oberta i avui com si demanàs que la mirem. I això és el meu món, compartit entre es Camp Rodó, es Molí Nou i sa família.

Es Molí Nou! Aquest bergant sí que ne té de buranyes a foradar!. Pensa!. És un tros de ses Païsses, just a s'enfront de N'Argonyana. Si trobes que faig llarg, poreu acursar!".

"Ni per aquestes, l'amo en Toni".

"Au, xapem es bòtil i continuem. N'Argonyana era de sa mestra Cativa, la qual la deixà a don Rafel Blanes Sancho, es metge Patró, i avui és

Vetiu el tarus imponent de La Garlanda

propietat del seu fill Rafel Blanes De Barcia, primera espasa en cirurgia de Son Dureta.

Creuries que per aquells redols s'aire vol xerrar amb tu?. Saps que s'hi està de bé allà!. Hauries de veure el sol quan llepa ses cases de Son Garrover. Allò és una fogatèria de foc benigne!".

"L'amo en Toni, sabem de quin peu es calcen els indrets esventats. No trobau, que es hora de parlar de vós?".

"Parlar de jo, parlar de jo?. Ha, ha, ha. Sa meua vida és un poc reposada perquè no m'empatx d'embulls. He procurat trespasar-la sempre per dins es sesgo que pertoca. Nasquí a les deu del dia onze de setembre de mil nou-cents sis, al carrer d'es Convent, 9. Munpare i mumare eren en Francesc Alzamora Nicolau, Cama, i na Catalina Llabrés Sancho, Capellera. No riguis, que ja mostres sa tela. Rius perquè has descobert que som nét del sen Capeller, el gran glosador del segle passat. Es meu padrí, en motiu de sa defunció d'en Caldentey d'es Trespolet, li féu una cançó. En Caldentey morí al colmadore de n'Esperança Morey, abraçarada canònicament amb en Llorenç de Son Fortè.

En Caldentey tocava sa guitarra tan bé com en Calatayud. De seguit que el sen Capaller va rebre la nova va dir: "Ara s'ha mort es guiterer, que a Mal-

lorca i a Espanya hi havia, també diran qualque dia, s'ha mort el sen Capaller, i ja no tornarà fer, cançons així com solia".

Fa 70 anys que estic mesclat amb sos Jordanes. El dia 25 de maig de 1934, vaig dir a n'Isabel Maria Bisbal Rosselló, Casina: "Bet, prou de cantons i xep a xeps. És hora d'anar a l'església. Aleshores la meua professió era xofer. Rellamps corcats, amb aquell Citroën de don Pep. Quines trenques amb sos cotxos d'ara!. Amb tot i això visquérem el pa de nocces al carrer Vilanova, 10.

Es meu sogres foren l'amo en Damià Bisbal Sunyer, barber d'ofici i Maria Rosselló Cursach, germana del famosíssim i extravertit Tomeu Casino. Vivien al carrer Rafel Blanes, 39. No ho trobis estrany. Els Rossellons de sa branca de sa dona eren de Ciutat. Del breçol matrimonial tinguérem dos fills; na Catalina, casada amb Sebastià Galmés, Balaguer, de sa Tintoreria, i en Francisco, casat amb n'Antònia Escanellas Ginard, Molinera. Fins aquí tenc cinc néts. Sebastià, Toni i Tomeu, de na Catalina, i Toni i Maria Isabel d'en Francisco.

Escolta: Per mi que a sa barcella d'es records convendria aterracar-la una mica".

"L'amo en Toni no seré jo qui agafi la terraca".

FORN DE CAN BECA

CADA DIA, BON PA

El trobareu a:

Ca na Petra Ginard

Can Melindro

Can Pep Cabrer.....

i al despatx central:

Es Rebost

Es Vidrier

Super-Flama

Super Stop

FORN DE CAN BECA. Rafel Blanes, 51. Tel. 56 21 72

Manuel de Solà-Morales i Rubió, arquitecte

A manera de presentació

Manuel de Solà-Morales i Rubió és arquitecte. Nascut el 1939, és, des del seixanta-vuit, catedràtic d'urbanisme a l'Escola Tècnica d'Arquitectura de la Universitat Politècnica de Barcelona, una escola considerada la segona d'Europa en prestigi, després de la de Venècia. Recentment va sortir als papers per haver guanyat, amb Rafael Moneo, el concurs de projectes per a la Super-illa Diagonal, a Barcelona. Es tracta d'un grandios complexe en el concurs del qual hi participaren molts i prestigiosos professionals d'arreu del món. Aquest projecte va ser redactat a Artà. És autor de la remodelació del front portuari de Barcelona, en el lloc conegut com a Moll de la Fusta, ara un dels llocs més populars i concorreguts de Barcelona.

Parlarem amb ell el dilluns dia tres de setembre, quan acabava d'arribar d'Anvers (llegiu Antwerpen, o Amberes en castellà), que el 1993 serà la capital cultural d'Europa, on havia estat convidat a participar en un concurs de projectes per a la remodelació del moll, un dels més importants d'Europa, per construir-hi un gran centre cultural, amb teatre, auditori, hotel, sala de convencions... Sis varen ser els professionals convidats a participar en aquest concurs internacional. Ens comunica la primícia que el seu ha estat el projecte escollit. Un projecte que va redactar a Artà per Setmana Santa. Té en execució obres a Màlaga, també a la façana marítima, i a València.

El curs passat, sabàtic a la seva Escola, ha estat professor convidat als Estats Units (Harvard), Mèxic, Rotterdam i Zúric per impartir cursos de post-grau. Està escrivint un llibre sobre l'urbanisme de Barcelona, i un tractat de teoria del disseny urbà per a una editorial italiana. És col·laborador habitual de les més prestigioses revistes de la seva especialitat.

A l'antiga posada dels senyors de S'Heretat, al costat de les escales del carrer de la Parròquia, hi ha un nou inquil·li des de fa uns dotze anys. El jardí que des del mirador de l'església es pot contemplar, torna a mostrar l'aspecte cuidat i auster. En aquesta casa hi viu la família Solà-Morales durant l'estiu, i en distintes èpoques de l'any, però més curtes. A principis de setembre, a punt d'acabar l'estiu, ens hi reb, al jardí de les altíssimes palmeres i el frondós llover. Seim al lloc on fa una vintena llarga d'anys Sir Ralph Richardson intentà convèncer Gina Lollobrigida, la "Woman of straw", de tornar amb ell. La conversa

surt tota sola, és un bon conversador el professor Solà-Morales...

Solà-Morales.- M'he trobat sempre tan bé, a Mallorca... a més de tenir-hi unes arrels. El meu avi Joan Rubió i Bellver hi va venir com a ajudant d'Antoni Gaudí en aquella reforma de la seu de Palma i en va quedar enamorat. Va treballar-hi molt. Com a arquitecte va fer obres a Palma, a Sóller i a Son Servera: l'església nova, la inacabada, és un projecte seu. Com a pintor va fer moltes aquarel·les a Cala Ratjada, retrats de pescador... A més va lligar-hi moltes amistats. A casa sempre hi va haver una presència de Mallorca i quan vaig venir per primera vegada ja vaig arribar pre-

disposat. Va ser quan vaig acabar la carrera, amb el meu amic Miquel Servera, Quintín. Ell em va mostrar Mallorca.

Bellpuig.- I com va ser que arribàreu a Artà?

S.-M.- En Miquel, que sabia del meu interès per Mallorca, em parlava sovint d'una casa extraordinària, a Artà. La visitàvem i ell m'insistia perquè la compràs. L'any setanta-vuit em vaig decidir. En aquell moment ja s'havia venuda i els compradors, a més de dividir la propietat, volien fer-ne apartaments. Havien destrossat la clasta... A poc a poc l'he anada aixecant i refent. Sí, sí: aquesta casa em va fer venir a Artà, m'interessava tant recuperar el seu valor arquitectònic com el gust de poder-hi viure.

B.- Hi passau només l'estiu o també altres temporades?

S.-M.- A Barcelona la meua feina, la vida tota, és una agitació contínua. El

El professor i Rosa Feliu, la seva esposa.

GERALD VINCENT

escola d'idiomes
NINS I ADULTS

- * ANGLÈS, FRANCES, ALEMANY
- * RECUPERACIÓ I REFORÇ D'EGB, BUP I COU
- * ANGLÈS A ANGLATERRA

(CURSETS ESPECIALS D'ESTIU)

POMPAS FUNEBRES ARTANENSES

Ada. Ferrocarril, 33 - ARTA

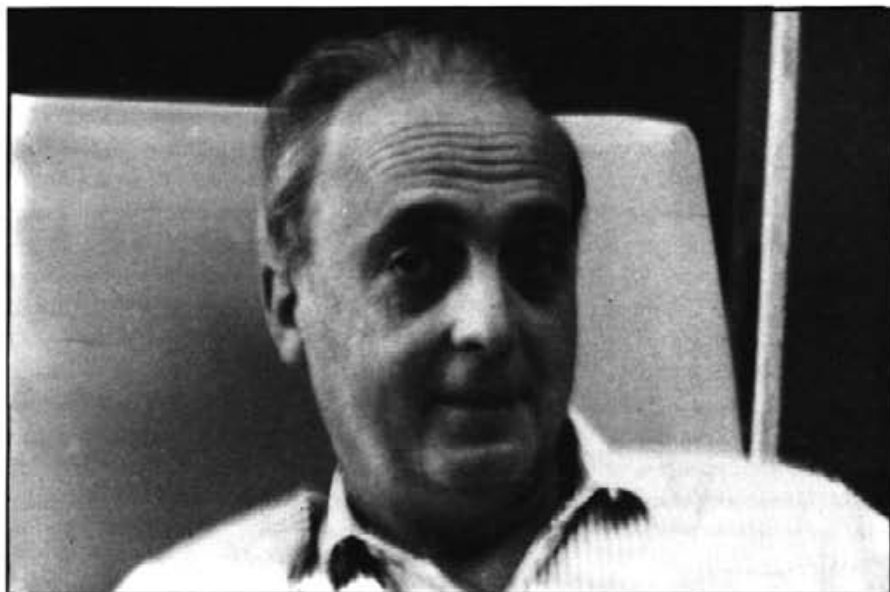
Para avisos y preavisos: Tel. 56 30 96 56 39 34

NOCTURNOS Y FESTIVOS

contrast de venir aquí, fins i tot per fer feina, és ideal. Ens hi trobam molt bé aquí. Molt. Tenc tant per agrair a l'hospitalitat de la gent d'aquí i a la tranquil·litat del lloc, que pens que no té preu. Jo, si he de fer una feina important, que requereix concentració, venc a Artà perquè és el lloc apropiat. Aquí hi vaig redactar, amb Rafael Moneo, el projecte que va guanyar el concurs de la Super-illa Diagonal, com es diu. També aquí hi escric...

B.- Ens interessa la vostra visió d'Artà com a urbanista...

S.-M.- Com a urbanista? Jo destacaria dos aspectes. El primer aquesta actitud una mica valenta de valoració i defensa del territori. Això és molt important, sobretot a Mallorca on jo crec que aquesta actitud perilla. A Artà jo he captat aquesta actitud de defensa del paisatge, i em referesc a la gent en general. Són lluites difícils i a vegades enverinades. Al final s'acaba reconeixent aquest patrimoni, el patrimoni de la terra i del paisatge, i a Mallorca comencen a adonar-se'n d'això que a Artà s'està tenint com a poble. El segon aspecte, és un poc més difícil... alguns aspectes interiors d'Artà, en què hi ha més desgavell. Crec que és molt delicat violentar els interessos concrets dels veïns... però s'adopten solucions arquitectòniques a l'interior del poble que rompen l'harmonia. Estic parlant de balcons, de cobertes, de substitució de teulades... Ja sé que l'estètica a vegades no es té en compte. Pens, per exemple, que a Costa i Llobera s'està sobrepassant aquest punt. És una façana del poble que pren un caràcter distint al que té de més bell el poble. Als carrers antics, la pèrdua de teulades, l'aparició de balcons i forats grans... caldria trobar els mitjans adequats perquè aquest ambient ancestral continués preservant-se...

Manuel de Solà-Morales i Rubió, arquitecte.

B.- Seria la qüestió d'entendre el valor afegit de l'estètica?

S.-M.- És molt difícil, pràcticament impossible resoldre això, que la gent cregui que la dimensió estètica d'una construcció, de l'ambient, és un valor convenient per afegir a la propietat. No és possible fer acceptar un gust determinat. És més una qüestió de cultura estètica que a Mallorca, durant molts d'anys, ha estat altíssima. L'aparició dels elements de la tecnologia moderna ho ha trasbalsat tot. A Artà, en general i per donar una opinió més específica, crec que la gent és conscient, per una banda, que el seu poble és bell, que té cos; però per altra, darrerament, hi ha aquesta influència diguem-ne negativa dels elements moderns estèticament perturbadors, com si la gent se'n descuidés... mentre que a altres pobles de Mallorca semblen més cuidadosos en aquests detalls. També he de fer menció que en els últims anys s'han fet obres que poden ajudar a recuperar el caràcter tradicional, que són obres d'enriquiment del teixit urbà del poble:

la Residència, Na Batlessa...

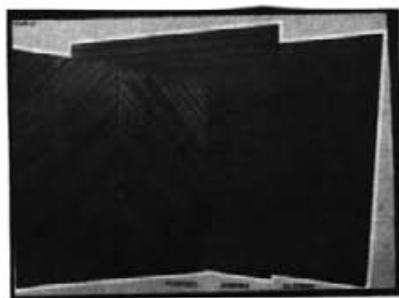
B.- Parlariem, per tant, d'un antagonisme entre els materials moderns i el caràcter secular de la construcció?

S.-M.- El problema de l'adaptació de materials moderns i de les tècniques de construcció actuals a l'arquitectura popular és un problema molt difícil que a vegades ni els professionals sabem resoldre. És una qüestió de cultura, com deiem abans. El perill més gran són els pastitxes neotradicionals, la invenció grollera d'arcs rebaixats, balastrades de ciment, fusteries de nord tornejades, balcons rebordonits i feixucs, i tot un repertori d'elements fora de lloc i de proporció. Aquesta arquitectura "neomallorquina" de restaurants i petits xallets pretenciosos, de locals públics i botigues, de cases de pisos i ajuntaments, pot arribar a ser repugnant. És un llenguatge fals i reaccionari que empastifa tot Mallorca, però que a Artà sembla que està pegant molt fort, massa. A les cases pageses, a fora vila, sembla una ridícula versió local de la "maison de Marie Claire"... Crec que la moder-

MONTAJES SERVERA

PUERTAS BASCULANTES, AUTOMATICAS Y CON MANDO A DISTANCIA

MACHIMBRADO DE NORTE Y TEKA
CHAPA PEGASO
PINTADAS CON
DIFERENTES COLORES
SE LAS MONTAMOS
EN CUATRO HORAS

Kombi Clasig
C/Pep Not, 59 tel. 56 21 31 - Artà

nització tant de cases com de pobles no pot seguir altre camí que el de la racionalització, i això és o reposició estricta i rigorosa dels elements autèntics, o arquitectura moderna curiosament i delicadament encaixada. La resta és cursileria, incultura i mal gust.

B.- I de l'ambient d'Artà, què en pensem?

S.-M.- Aquí la composició de la població no sembla que estigui massa desequilibrada i la qualitat de vida se'n beneficia. Jo crec que els artanencs han de mirar el futur amb confiança perquè no estan abocats al turisme, no hi han estat absorbits, mantenen una certa distància que els permet beneficiar-se'n i conservar un caràcter de sempre. Hi ha vida a Artà, i això ho notam bé els qui venim de fora. Sí, sí que hi ha vida, diferent a l'artificiosa de la costa. Entre altres, és aquest un dels motius pels quals m'agrada viure a Artà. Jo no vull fer elogis buits perquè arriben a no ser creguts, però aquí hi ha coses estranyíssimes i sorprenents, que són una troballa. Exemples? Mira, el Museu Regional, els tallers, el mercat dels dimarts... i les festes... això no es pot inventar... això de veure tot el poble al carrer a vosaltres no us estranya, però per a nosaltres és com un plebiscit. Això només funciona si hi ha una identitat molt forta que li dona suport. Aquí, en els anys que fa que vénc, crec que fins i

tot augmenta.

B.- I la vostra visió de Mallorca, com a professional?

S.-M.- En la meua opinió a Mallorca, en els últims tres o quatre anys, està sorgint un problema gros que no s'està duent bé. Són les perifèries dels pobles, l'extensió dels nuclis urbans, la transició entre poble i camp. Abans el problema podia ser la costa, les edificacions a sòl rústic, però ara són les foranes dels pobles. Tothom vol la seva zona industrial, surten parcel·lacions, tipus nous de cases. Pot arribar a ser greu, tant per desequilibri ambiental, com per manca de serveis urbans. Això es nota a Artà i a molts de pobles. Una de les bel·leses inqüestionables de Mallorca era l'interior, i ara porta camí de convertir-se en un desastre com ho és a Catalunya. Era un reducte salvat entre una corona exterior d'hotels, per dir-ho d'alguna manera. La vida ha de seguir, és clar, però certes coses no s'han de fer a les cegues, ni s'han de deixar perdre sense intentar evitar-ho. El repte cultural que té Mallorca, ara que s'està en un benestar, és ser conscient que s'ha de mantenir aquesta qualitat de vida derivada de l'equilibri tradicional del paisatge. Cal una sensibilitat activa per al lloc, respectar-lo; això és més fàcil de notar quan ja s'ha perdut. Aquesta illa meravellosa s'està jugant elements bàsics del seu futur.

Abans que

Des d'aquell malaurat dia de Sant Pere de 1984 en què les flames destruïren el Teatre Principal, els artanencs aficionats al cinema s'han hagut de conformar amb les petites i poc definides pantalles de televisió, i els molts amants del teatre que hi ha en el nostre poble s'han vist obligats a cultivar la seva afició en uns espais escènics insuficients i inadequats. Aquesta situació, però, prest canviarà: el projecte per a la realització de les obres del

El Batle davant el solar que ocuparà el Teatre Municipal

El Batle afirma que serà un teatre modèlic acabi l'any començaran les obres del Teatre Municipal

Teatre Municipal d'Artà ja està quasi llest i les obres es podrien iniciar abans que acabi l'any.

El nou teatre es construirà en el complex cultural de Na Batlessa, en el solar del fons de la finca que, ja fa temps, don Cristòfol Ferrer Pons va afegir a la seva donació inicial per tal de construir-hi l'edifici que ara s'està a punt de començar. **Bellpuig** ha parlat amb el Batle perquè ens informàs sobre el que, sens dubte, ha de ser una millora de primer ordre per al desenvolupament cultural dels artanencs.

Bellpuig.- Artà és un poble que compta amb una infraestructura cultural important, no creis que fer un teatre pot ser una despesa molt cara i, qui sap, innecessària?

Miquel Pastor.- Estic totalment convençut que el nostre poble necessita un teatre. Artà ha donat moltes proves d'estimar l'art escènic; basta recordar, per exemple, les nombroses iniciatives teatrals que ara mateix es duen a terme: el Grup Escènic Artanenc, dirigit per Bernat Mayol, el Grup de Dansa, dirigit per Ramon Ginard, els cursos de teatre coordinats per Sebastià Frontera, les activitats escolars dirigides per Miquel Mestre... Tampoc no és casualitat que de l'afició de sempre del nostre poble hagin sortit importants persones de teatre, com Serafi Guiscafè, Joan Matamals, Pep Tosar, Miquel Mestre, etc. Tot això mostra ben a les clares que Artà estima el Teatre i que es mereix un espai escènic en consonància amb l'estima i l'afició que ha demostrat tenir. Malauradament l'incendi del Principal va coincidir amb una etapa en què el cinema estava en crisi i era previsible que la iniciativa privada no s'interessàs per arreglar el Principal. Fou llavors quan el meu grup -els Independents d'Artà- va incloure en el programa electoral, que sortí victoriós en les eleccions del 1987, la construcció d'un teatre. Vull dir amb això que no només tractàrem de complir una promesa electoral, sinó que crec que, sobretot, la seva construcció és necessària.

B.- Quines gestions heu realitzat?

MP.- Les gestions per redactar el projecte que prest podem presentar han estat llargues. Es tracta de fer un teatre digne, funcional i accessible a les

nostres possibilitats econòmiques. A partir d'aquesta idea hem estudiat amb molt d'enteniment quines havien de ser les seves característiques. Les nostres gestions s'orientaren a Barcelona on fórem guiats per Gabriel Moll i Blanes -un artanenc que ha donat mostres clares d'estimar Artà, que és el responsable dels temes teatrals de l'Olimpíada cultural del 92, que ha estat gerent del Teatre Lliure durant anys i que ha tengut moltes altres responsabilitats teatrals a Barcelona. A través d'ell ens entrevistarem amb tècnics prestigiosos, com són els directors del Teatre Lliure i del Teatre Romea, els quals ens assessoraren i avaluaren el projecte-idea que teníem. Un dels punts en què coincidiren tots els especialistes és que el teatre s'hauria de realitzar per fases, de forma que molt abans d'arribar a la seva culminació ja es pogués utilitzar.

B.- Podríeu concretar algunes de les característiques del que serà el Teatre Municipal?

MP.- El projecte encara no està ben acabat, però sí que puc avançar algunes de les seves característiques: el futur Teatre Municipal d'Artà tindrà una

capacitat de 400-500 persones; una fondària d'escenari de 12 metres; sala d'assaig; cinema; camerins; magatzem, etc. Aquesta és una obra que no es podrà fer en un sol any perquè el pressupost total estimat és d'uns 60 milions. L'Ajuntament va decidir dedicar-hi uns 12'5 milions del pressupost de 1990 i amb aquesta partida es podran fer els fonaments, la cimentació i la primera fase de l'estructura... Es tracta de començar...

B.- Quines són les fases immediates?

MP.- Aprovar el projecte i començar; això és el més immediat. Paral·lelament a aquestes qüestions -que ja estan encaminades- ara estam embarcats en gestions orientades a la consecució de subvencions. Crec que Artà es mereix ser tengut en compte en les inversions culturals del MEC i del Consell. Jo estic segur que quan vegin que els artanencs anam de veres, ens ajudaran...

El que és ben segur és que Artà té voluntat per recobrar el que les flames ens robaren aquell capvespre calorós del dia de Sant Pere d'ara fa poc més de sis anys.

L'afició al teatre ve d'enrere. A la foto veim el grup d'actors que el 8 de febrer de 1953 representaren El soldado de San Marcial i Per no entendre lo castellà. L'escenari és el del desaparegut Teatre Principal i la funció era en homenatge a don Pep de Sa Jordana en ocasió del 35 aniversari de la Congregació Mariana. De dalt a baix i d'esquerra a dreta veim: Pere Moner, Rafel Cinto, Miquel Calafato, Joan Leu (carter), Jaume Jaumí, Guillem Mola, Mateu Mengol; Toni Picó, Xesc Moma, Rafel Butlo, Jaume d'Es Cabanells, el vicari J. Cabrer, Joan Leu (d'Es Moli), Joan Rabassó, Andrés Valls; Miquel Pistola, Pep Llovet, Rafel Espinosa, Joan d'Es Olor, Guillem Cantes, Jaume Garreta, Miquel Sua, Pau Escolà. A la fotografia no hi surt en Pep Claper, que era el director del grup.

MEDICA ARTA

Avgda. Costa i Llobera, 3 (al costat d'Optica Artà)
CENTRE DE RECONeixEMENT PER A CARNETS DE CONDUIR I PERMIS D'ARMES
Horari: Dimarts i Dijous, de 17 a 20 hrs. Dissabtes, de 10 a 13 hrs.

Dr. BARTOMEU BARCELO. Medicina General

(ASISA, IMECO, SANTAS,...)

Horari: Cada dia, llevat de dissabtes i festius, de 18 a 20 hrs.

INSTAL·LACIONS

m. mascaró

Avinguda Costa i Llobera, 34-B
tel. 56 27 10
ARTA (Mallorca)

Jardineria, Disseny,
Manteniment i
Venda de Plantes

Joan Llabata Morey

Plaça Conqueridor, 8.
Telèfon: 83 52 44

07570 ARTÀ
(Mallorca)

Grup Escènric Artanenc

El divendres dia dos de novembre l'agrupació teatral Grup Escènric Artanenc va representar la sarsuela **El tio Pep se'n va a Muro** al Teatre Municipal de Manacor, on repetiren l'èxit que aconseguiren quan la representaren a Artà. Enhorabona a tots els seus components.

Lladres d'esclatasangs

A Morell feia uns anys que notaven, en temps d'esclatasangs, la visita nocturna de lladres. Enguany es va muntar un dispositiu de vigilància que donà resultat. Així, a la nit del dia 27, van ser pescats in fraganti quatre persones de Petra que, armats de piles, havien omplert ja més de quatre quilos d'esclatasangs. La Guàrdia Civil va cursar la corresponent denúncia i els esclatasangs confiscats varen ser duits a la residència per a persones majors.

Parallamps ràdioactius

És sabut que fa uns anys es posaren de moda uns parallamps que després va resultar que contenien una placa ràdioactiva que els feia extraordinàriament perillosos. A Artà n'hi ha almenys tres: els que posà el Ministeri d'Educació als tres centres públics. Durant aquests anys s'ha desenvolupat una intensa campanya, a nivell estatal, perquè els retirin tots. El resultat ha estat que s'ha reconegut oficialment el risc d'aquests parallamps, i que se n'ha ordenat la retirada mitjançant l'única empresa capacitada per fer-ho, que es diu ENRESA; però hi ha una dificultat que, per ara, és insalvable i és que no s'ha trobat cap lloc adequat per emmagatzemar aquestes deixalles tan perilloses. Entretant s'ha intentat tranquil·litzar la població assegurant que els parallamps no són perillosos si no se'ls manipula.

El problema és que, segons diuen, un d'aquests tres parallamps, el que hi ha a l'institut, està sense la perillosa placa. El que no sap ningú és si no l'ha tenguda mai o si és que ha caiguda, en el qual cas es tractaria d'una situació realment compromesa.

Concert.- El diumenge dia 28 a vespre es va celebrar un concert al convent basat en cançons i poemes d'amor dels segles XVI i XX, més enllà del temps i les fronteres. El concert el donava un grup musical de Bremen (Alemanya), membre de l'Associació d'Artistes Europeus. La seva finalitat és l'intercanvi cultural entre els països europeus i fomentar la convivència i les activitats comunes d'artistes de distintes rames (música, pintura, literatura). Així pot ser que en l'intercanvi el músic artanenc Josep F. Palou es desplaci a Alemanya per actuar a Bremen.

El concert durà poc més d'una hora i fou llargament aplaudit al final ja que no feren intermèdi.

Al poble hi havia un detector de ràdioactivitat, situat a la caserna de la Guàrdia Civil, amb el qual es feien dues comprovacions diàries; però des del 86 està fora de servei i Protecció Civil, que és l'organisme competent en aquesta matèria, no l'ha reposat.

La qüestió sembla prou important perquè l'Ajuntament intervingui i sol·liciti una revisió immediata del parallamps de l'Institut i perquè s'intenti aclarir la història de la placa ràdioactiva que diuen que no hi és.

Festa de "Sa vedella", un èxit

La nit del passat dissabte dia tres es celebrà al barbaça dels Pujols l'esperada festa de "Sa vedella". Amb els doblers obtinguts mitjançant la rifa de la vedella que es va fer al llarg de les passades festes patronals, s'organitzà aquest saraú nocturn per tal de

festejar la bona organització i la gran participació que tengueren les festes de Sant Salvador del 90.

Prevista per a unes mil persones, que si no hi eren, envant s'hi feia, hi havia carn per a torrar i vi per a tothom, i a voler. Els al·lots de l'Institut s'encarregaren, una vegada més, del servei de bar i el grup de tamborers i cornetes del col·legi Na Caragol se'n cuidaren de rompre el gel a la vetllada.

La gran atracció de la nit, però, estava centrada en el debut de la recentment creada **ORQUESTRA OASIS** que a més d'agradar a tothom sorprengué més que ni ells mateixos s'esperaven. Durant més d'una hora oferiren un seguit de temes d'allò més marxosos i, a manca de repertori, en repetiren més d'un davant l'aclamació de l'animada assistència.

En resum, tot un èxit: el de l'orquestra, el de la participació que tingué la festa i, sens dubte, el de la vedella i tota la seva coa.

ELECTRODOMESTICOS

ALQUILER DE PELICULAS

TELYCO

FAX Y TELEFONOS

Ara fa 25 anys

BELLPUIG, 8 de novembre de 1965, nº 71

* "Por razones de tipo exclusivamente económico **"BELLPUIG"** deja la cuna que le vio nacer" Així començava l'editorial d'aquest número ja que es deixava la impremta "la Actividad" per anar a la Politècnica de Palma per raons adalt dites.

A primera plana també apareix amb el títol **"DIVULGACION..."**, un article titulat **"Novedades en la Enseñanza Primaria"** on es resumeixen les normes més generals de la Nova Lleid' Educació que tenim encara avui en dia.

* Del NOTIARI LOCAL tenim: "...Una artanense, centanaria... Doña Dolores Sureda de Alcover, cuyos antepasados residieron circunstancialmente en nuestra villa en la fecha que ya la centanaria vino al mundo..." També "...Un verraco que es noticia... y anecdota... un verraco más o menos "fiero", que por voluntad propia y gran sentiminetto de su propietario, se había convertido en algo así como "salvaje"...". Es feia referència al verro d'Aubarca que el varen haver de matar pel que deien. El dia 17 i en el Camp de "Ses Pesqueres" hi va haver un espectacle de "Variedades...cuya principal espectación corrió a cargo de "Linda Baker" más conocida por "La mujer más fuerte del mundo".

Notícies de la Parròquia

El passat diumenge dia 28 d'octubre hi va haver una excursió organitzada per la parròquia a la qual hi participaren un bon grup de persones. Visitaren el safari i les costes del sud-est de l'illa; a migdia es va pujar al puig de Consolació de Santanyí, lloc on es va dinar.

El mateix diumenge i després de l'excursió, una vegada a la Colònia, es va celebrar la missa en la qual fou presentat el nou Rector Francesc Munar i es va acomiadar el que durant dotze anys ha tengut a càrrec la cura pastoral de la parròquia Mn. Rafel Umbert. L'acte fou molt participat i emotiu.

Per altra banda fa uns dies es distribuïren uns fulletons que contenen les orientacions pastorals i el calendari de les parròquies d'Artà, Capdepera, Cala Rajada i la Colònia. En aquest fulletó s'hi troben les línies d'acció de les esmentades parròquies i les activitats que duren a terme durant el curs 90-91.

Nou horari d'atenció municipal

Les atencions i serveis que es realitzen a la Colònia per personal resident a Artà han sofert un canvi d'horari. Ara el batle té el despatx el dilluns de 12'30 a 13'30 hores. La visita del metge és també el dilluns de les 9 a les 12 del matí.

L'horari de la infermera és el dijous de les 10 a les 12 hores. Totes les visites es realitzen al local municipal de Sa Bassa d'en Fasol.

Nits a les fosques

La majoria de faroles s'apaguen cada nit a les 22'30 i només queden enceses les pilot; aquestes estan més clares que els esclatasangs, per la qual cosa el poble roman més de mig a les fosques a partir de mitjan vetllada. La gent diu que si això es fa per estalviar energia, s'hauria de trobar una manera millor d'aconseguir-ho. Per altra banda, amb el que es paga de contribució, ben bé totes les faroles poden estar enceses fins a mitjanit. ¿A quina hora s'apaguen les d'Artà?

Sol·licitud d'ajudes

Molts han estat els coloniers i residents que han sol·licitat la corresponent ajuda per tal de poder pal·liar una mica els desastrosos efectes de les pluges torrencials del passat mes d'octubre. Encara no hi ha una valoració definitiva dels danys però es sap que són quantiosos. Esperem que des de les Institucions Autonòmiques s'estudiïn les peticions realitzades i es concedesquin les ajudes pertinents.

Andreu Genovard

millor

Telex 69565 VGOR E

GAT 820

Calle Binicanel·la, 12 ☎ 585515/52 CALA MILLOR
Carretera C/la Agulla, 19 ☎ 564017 CALA RATJADA

PUENTE DE LA CONSTITUCION:

París. Del 5 al 9 diciembre

Lisboa. Del 6 al 9 diciembre

68.100 Pts.

57.400 Pts.

KENIA:

Costa Mombasa. 9 días desde Palma

1/2 pensión

109.500 Pts.

Nairobi/Mombasa, más 5 días de safari

155.500 Pts.

Especial MARRAKECH, 15 días, desde

33.800 Pts.

(disponemos de una amplia variedad de programas a Marruecos. Pídanos información)

NAVIDAD:

Londres. Del 20/12 a 3/1, o 27/12 a 2/1

18.500 Pts.

Manchester. Del 20/12 a 3/1

21.000 Pts.

VIATGI MILLOR AMB VIATGES MILLOR!

Notícies breus

Trobada de catequistes

El dilluns dia 29 hi va haver trobada de tots els qui treballen en la catequesi de primera i segona etapa. Era una trobada de començament de curs per posar en marxa la catequesi d'infants.

Catequesi d'infants

A partir de dilluns passat, dia 5, s'inicià la catequesi d'infants que com és costum acabarà amb la festa de l'ermita dia 1 de maig.

Missa de Comunitat

Avui, dissabte dia 10, a les 7'30 del vespre hi haurà la Missa de Comunitat.

Taller de pregària

Des d'ahir, divendres dia 9, ha començat un taller de pregària per a adolescents en el convent. Serà a les 8'30 del vespre.

Debat

Ja es parla del debat **El Regne de Déu, fantasia o realitat?** El secretariat de pastoral juvenil ha llençat un debat obert a la societat mallorquina i especialment als joves sobre aquest tema. Vol esser diàleg, no pantomina de diàleg. Diàleg amb els altres, no sols amb els nostres. Diàleg amb veus noves, no sols amb les de sempre. Tindreu més informació.

Programa conjunt

Durant els passats dies s'ha repartit a totes les famílies un programa conjunt de les parròquies d'Artà, Colònia de Sant Pere, Capdepera i Cala Rajada. L'objectiu d'aquesta programació és que les parròquies caminem juntes i que tots tinguem a l'abast les orientacions i el calendari de les activitats que realitzarem durant el present curs.

FENT CAMI CAP A XAUXA

Amb aquest encapçalament sortiran un parell d'entrevistes fetes a distints membres dels grups que hi ha dins la Comunitat Artanenca. L'objectiu d'aquestes entrevistes és donar a conèixer la feina que es fa dins la nostra Comunitat Parroquial i al mateix temps contribuir una mica en la labor pastoral de l'església d'Artà.

Començam amb una entrevista feta a un membre del grup de catequesi d'adults.

Entrevistador.- Quan i com et vares plantejar anar a catequesi?

Resposta de l'entrevistat.- És una inquietud que duia de fa molt de temps. Un dia vaig anar a una missa de comuna i vaig quedar agradablement sorprès. Els joves i els grans cantants junts, donant-se la mà, en una atmosfera d'amistat i companyonia, units tots per un mateix ideal. Allò em va impressionar, tanta alegria, hi havia una atmosfera de sinceritat i pau... Per a mi anar a missa era una altra cosa, no ho sé, no hi trobava sentit, hi anàvem per complir, per obligació quan érem nins; però això era molt diferent. Aleshores vaig veure un full d'inscripció per a catequesi d'adults i el vaig omplir.

E.- Quin temps fa que vas a catequesi i què feis?

RE.- Fa un any, i no feim cap cosa de l'altre món, senzillament ens reunim i parlem de coses que ens interessin. Seguim un temari, que llegim i discutim. Feim lectures de l'evangeli, intentem comprendre-les i adaptar-les al moment actual.

E.- Sobre quins temes discutiu?

RE.- Sobre tots els temes que ens puguin ajudar en la nostra vida quotidiana. Temes d'actualitat, la gent, l'amistat, els altres, la nostra família, el nostre treball, i altres curolles.

E.- Com és la dinàmica d'aquestes reunions?

RE.- Ens reunim cada quinze dies, duim una mica preparat un tema, el posam en comú, el discutim sota distints punts de vista, exposam el nostre parer davant la situació que el tema ens planteja i tractam de veure o descobrir la nostra conducta que nosaltres hauríem de tenir davant situacions com la plantejada. Ara bé, les solucions, si és que en trobam, surten d'entre tots.

E.- Algú vos dirigeix o guia?

RE.- Hi ha un sacerdot entre nosaltres, com si fos un més, és el coordinador.

E.- Què preteniu amb aquestes reunions?

RE.- Senzillament un benestar individual i, com a grup, fer camí cap al Regne de Déu.

E.- I ho aconsegiu?

RE.- Crec que sí, poc a poc. Tot això ens ajuda a descobrir-nos a nosaltres mateixos i intentam millorar. La voluntat hi és.

E.- Però en aquesta vida moderna on manca temps per a tot, que anam tan apressats...

RE.- Per això mateix necessitam descansar de tantes coses que diàriament ens bombardegen, que ens fan esclaus sense que ens n'adonem. Asseure's amb un grup d'amics i reflexionar és una bona teràpia, no ho trobes?

E.- Com et sents després d'un any?

RE.- Content. He après coses que, tenint-les davant, mai no m'hi havia fixat.

E.- Pensau fer-ho arribar a més gent?

RE.- Això està obert a tothom.

E.- M'ha cridat l'atenció això de Xauxa i aquestes misses de comuna...

RE.- Això val més que ho demanis als qui formen la comunitat jove, ells t'ho sabran explicar millor.

E.- Així ho faré. Gràcies per tot.

RE.- Gràcies.

CASA BOTELLA
DISTRIBUIDOR OFICIAL:

ARTA Y COLONIA DE SANT PERE

Una xerrada amb...

FRANCESC MUNAR SERVERA, nou rector-solidari d'Artà i la Colònia de Sant Pere

De fa pocs dies a Artà hi ha un membre nou de l'equip parroquial, com ja anunciàrem al número anterior. Ens ha semblat oportú i convenient fer una petita xerradeta amb el nou capellà per sospesar la seva opinió sobre la seva venguda a compartir les feines de la nostra parròquia.

En Francesc Munar Servera va ser ordenat sacerdot a Sòller l'any 1976 i hi va fer feina fins el 1979. Després se'n va anar a les missions de Burundi fins el 1985. Tornà per anar a estudiar un any de teologia a Brusel·les i quan tornà va ser destinat a Lloseta d'on ha vengut cap a Artà.

Bellpuig.- Quina impressió et va fer la designació per venir a Artà? **Francisc Munar Servera.**- La primera impressió va ser naturalment de sorpresa, després d'il·lusió perquè hi trobam un treball en equip, cosa molt positiva avui a les nostres comarques. Ja ho coneixia un poc per referències del mateix Rafel Umbert i d'en Pep Toni, amb xerrades mantengudes a reunions de capellans. Això era un element positiu per venir més de gust.

B.- Va sorprendre un poc l'anunci que el teu càrrec no és de rector, així de sec,

sinó que és de rector-solidari. Ens en pots donar una explicació més detallada?

FMS.- Això no és més que una modalitat nova que ja es practica a altres indrets i comarques. És una forma de dur la parròquia entre tots, per tant la responsabilitat és més lleugera i també més compartida. El fet de dur la Colònia ha propiciat que s'implantàs aquí, com en el temps pot ser que també es faci a Capdepera i Cala Ratjada. Així que els rectors serem, solidàriament, dos, en Marià i jo.

B.- Com veus el muntatge del treball pastoral a la nostra parròquia?

FMS.- Veig que es fa molta feina i pens que és per l'oferta i la demanda que hi ha al poble, perquè del contrari no es faria. Uns necessitam dels altres i així tot camina. Hi ha coordinació, hi ha vida. És com tot: com més, més; i com manco, manco. A més pens que a Artà ja hi havia llevat colgat de temps enrera.

B.- En general, quina ha estat la teva impressió del poble?

FMS.- En els pocs dies que duc a Artà la impressió és molt bona. Sembla que la gent és molt acollidora, comunicativa i també festera. El poble té molts de

serveis d'ensenyança i també culturals, es fan coses que demostren que hi ha inquietuds i vida, es crea un conuiu interessant... Esper que amb el pas del temps aniré coneixent la gent, els costums del poble i la seva forma de convivència, a la qual m'hi afegiré de tot cor.

Això és el que ens ha manifestat el nou rector-solidari d'Artà. Esperam que, com ell bé ha dit, ens anem coneixent a mesura que passi el temps. De la nostra part volem dir que el seu caràcter sembla bondadós i també seriós, cosa realment positiva en una persona dedicada al servei del poble.

G.B.

Una paraula de salutació

A tots els artanencs i a tota la comunitat cristiana, una senzilla paraula de salutació.

El passat dissabte dia 27 d'octubre vaig tastar algunes realitats noves per a mi. Vaig veure com és d'expressiu i acollidor el poble d'Artà i vaig sentir el batec d'una comunitat cristiana que és viva i que fa viure els seus membres. Aquest dia començava una etapa nova per a mi: mentre el bon company Rafel Umbert s'acomiajava, jo feia la presentació a la família cristiana i al poble d'Artà.

En aquest moment en què el Bisbe m'envia a compartir la vida d'aquest poble i d'aquesta comunitat vull aprofitar les pàgines de Bellpuig per a dir qualque cosa que duc dedins.

Venc amb molta il·lusió i amb moltes ganes de compartir la vida, les alegries i les penes de tots els artanencs.

Venc amb ganes de treballar perquè la comunitat cristiana sigui una veritable família on tots ens sentim a ca nostra. Que sigui un estímul per viure el camí de Jesús. Que sigui, amb una paraula, un signe d'obertura a Déu i al poble sencer.

No sé ben bé què us puc oferir si no és la meva pobra persona, la meva fe, la meva pregària, la meva estimació. Comptau amb el meu servei i amb la meva sincera col·laboració en tot el que estigui al meu abast.

Em pos en mans de Déu i em confii a la intercessió de la Verge Maria, aquí tan estimada.

Als joves i als més grans. D'una manera especial als qui estau malalts. Als artanencs que viviu fora... a tots, una sincera paraula d'ofertament i de salutació.

Francesc Munar Servera

Agustí Torres, exposició de fotografies

El proper divendres dia 16 de novembre n'Agustí Torres Domenge inaugurarà una exposició de fotografies a la galeria Xavier Fiol, al carrer Montenegro de Palma. La inauguració està programada per les vuit de l'horabaixa.

En aquesta primera exposició individual n'Agustí exposarà una sèrie de fotografies que sota el lema "Berlin, 3.Okt'90" va realitzar sobre el procés de reunificació d'Alemanya que, com és sabut, va culminar dia 3 d'octubre, i d'aquí el títol de l'exposició.

Del 8 al 16 de desembre l'exposarà a Ginebra, Suïssa, exactament al Centre Cultural Casa Gallega. Per a Nadal l'exposarà a Na Batlessa.

Havíem parlat dels seus treballs, abans de l'estiu, i ens havia exposat els seus projectes, que contàrem als nostres lectors. Ens alegra moltíssim veure que ara podrà rebre la consideració pública d'artista que molts ja sabíem que mereixia.

La fotografia, tret del catàleg, és una de les que formen l'exposició i el seu títol és "Charlottenburg 2.10.90 13:35".

Enhorabona a n'Agustí.

Pluviòmetre

Mes d'octubre 1990
Àrea Urbana

Dia 2	22,2 litres
4	2,5
7	55,2
8	64,5
9	39,5
10	35
11	45 (*)
12	1,5
15	6,5
18	9
31	1,5
Total	282,4 litres/m*

(*) En una ploguda de quinze minuts.

Crònica de la música pop espanyola

Cada divendres a les 17 hores, cantam i contam totes les cançons, recordam fets i anècdotes. Ballam al ritme de tots els estils. Coneixem millor tots els grans artistes que han fet història. Tots els estils des del rock, passant per la nova cançó, la cançó protesta, els festivals, el twist o la lambada.

Crònica de la música pop espanyola, un programa de M.M.G.

VIDRIO ALUMINIO SANEAMIENTO

VIALSA

Carretera Santa Margalida, 57

Tel. 56 26 35

ARTA - (Mallorca)

Futbol

C. D. Artà, 0 - Port Pollença, 1

Un altre pic la decepció entre els aficionats. I això que es pot parlar d'autèntica mala sort perquè cinc varen ser les pilotes que anaren a la fusta i els primers deu minuts varen ser realment bons. Els visitants, per contra, just començada la segona part, aprofitaren una de les dues oportunitats que ten-gueren. Hi ha d'haver motius, més que la mala sort. Pot ser perquè els centre-campistes caminaren amb la pilota; pot ser per un mal plantejament estratègic: perdiem i per les preocupacions defensives semblava que guanyàvem fora camp; pot ser per no saber reaccionar contra el gol... Aquest equip, diguem-ho ja, no genera confiança.

C.D. Rotlet, 0 - C. D. Artà, 1

Ves per on, després de perdre amb un equip al qual s'havia de guanyar, es guanya dins ca un amb el qual havíem de perdre. Jugaren més bé, els contraris, però qui va saber aprofitar pràcticament l'única oportunitat varen ser els nostres jugadors. No mereixíem la victòria, però la sort, que el diumenge anterior ens havia girat l'esquena, ens va fer l'ullet.

C. D. Artà, 1 - Verge de Lluc, 1

No hauríem de parlar de mala sort, però el gol visitant va ser en una jugada desgraciada. Amb tot, l'Artà no va fer massa mèrits en un camp que, per altra banda, no permetia les floritures dels nostres centrecampistes. Els costa molt crear ocasions de perill, possiblement a causa que els nostres hàbils organitzadors parteixen de massa enrera i no són massa ràpids: quan arriben a l'àrea contrària o van minvats de força o ja hi ha tota la defensa. L'Artà sempre juga com a tancat i abans de situar una pilota en perill, ha de fer una feuada. Tampoc no es treu massa partit a la possibilitat de

les cinc substitucions, a no ser que l'entrenador consideri que la plantilla li és curta.

Al quart de lliga ja és hora de reflexionar sobre la concepció estratègica del joc perquè les il·lusions d'ascendir de cada dia es fan més fonedisses. La veritat és que a l'Artà li costa sortir dels darrers llocs de la classificació.

Lliga de juvenils:

Cardassar, 1 - C. D. Artà, 1
C.D. Artà, 1 - Gesa Alcúdia, 2

Lliga de cadets:

S'Horta, 0 - Avance, 0
Avance, 1 - Manacor-A, 9

Lliga d'infantils:

Avance - Colònia (sus.)
Algaida, 2 - Avance, 2
Avance, 3 - Espanya, 7

Lliga de benjamins:

Porreres At., 0 - Avance, 8
Avance, 3 - Escolar-A, 1
S'Horta, 0 - Avance, 5

Campionat de Volley:

Moldures Llull, 1 - Ferreteria Pascual, 3
Ferreteria Pascual, 3 - I.B. Mossèn Alcover, 0
I.B. Ramon Llull, 0 - Ferreteria Pascual, 3

Atenció a l'equip artanenc que, fins ara, ha guanyat tots els partits. I això que juga sense el suport de la seva afició.

Bàsquet Masculí:

Sanimetal S. Salvador, 76 - Gráficas Bahía, 50
Son Servera, 45 - Sanimetal S. Salvador, 52

Primera victòria a domicili amb més problemes dels esperats. Si bé els artanencs se sabien superiors des d'un principi, el mal joc i les pèrdues constants de pilotes suposaren, al llarg de tot el primer temps (29-27) i part del segon, un lleuger avantatge local en el marcador. A deu minuts del final, però, els marcatges pressionants de la defensa artanenca i l'encert en els atacs capgiraren un marcador que els serverins no foren capaços d'alterar.

Santa Maria, 67 - Sanimetal S. Salvador, 58

No pogué el Sanimetal rompre la imbatibilitat del Santa Maria. Si a Son Servera, malgrat s'aconseguís la victòria, es jugà malament, a Santa Maria encara es va jugar pitjor i es pogué constatar que l'equip encara no ha assolit l'habitual línia de joc que oferia la passada temporada. Només es juga a ràfegues i es perden pilotes incomprensibles en moments claus del partit. A falta de 3 minuts només es perdia de dos punts i, malgrat la sort no acompanyàs gaire, la manca d'idees en atac evidencià que l'equip no funcionava com calia.

Demà diumenge, a les 11'30, el Sanimetal rebrà la visita del Marratxí al poliesportiu de Na Caragol.

Bàsquet Femení:

Estava previst que dia 4 s'iniciàs la lliga amb el partit El Dorado-Sant Salvador contra el GESA-Alcúdia, però va ser anul·lat a causa de la pluja del diumenge matí. El partit s'ajornà fins el dijous dia 8. Us n'informarem en el proper número.

Clínic Artà

CONSULTORI MÈDIC

Dr. Enric Mas
Dr. Miquel Mestre

C/. Ciutat, 39
☎ 56 22 37
07570 ARTÀ

Que té més anar del cos que anar de ventre?. El cas és totalment igual, mentres els propòsits de buidar es compleixin. Ho deim perquè el nostre amantíssim poble ja fa temps que pateix d'estrenyiment crònic. És ben hora de dar-li una purga de granera i una bugada de cabo sec. El consistori, del qual n'han pres possessori dotze més una persones de seny reconegut (se'ls el suposa), hauria de mirar la gran anyada de plàstics i paperassa que, malgrat les inclemències meteorològiques, presenta un volum a raó de mitja dotzena d'exemplars per cada artanenc. O sigui: 36.300 escorbeis escatològics distribuïts pel casc urbà. Aquesta descomunal xifra de residus comunals, podria ser minvada si les madones es fessin responsables de les façanes pròpies de cada casa. Però, poquíssimes d'elles van d'oros. Que en faci brou na Maria Barrala i la brigada. I així roda el trompitol de la neteja. L'Ajuntament posa el cap davall d'ala i les senyores de bona casta i millor vestir, s'enfoten de la "femeroteca" ambulant. Tammeix, el setze vàlvules ho tapa quasi tot. Ara bé, això ja pareix el Bon Jesús fent el trajecte d'Herodes a Pilat. Tothom es lleva les busques de davant. I bé que fan. Així pareixen cultes perquè llegeixen i consumeixen molt. Però alerta que no mos passi com aquell lapó del nord que un dia veié un bocí de diari amb el retrat d'en Mario Conde i tot temorenc pensà que el banquer li havia pispat el greix de foca per untar-se els cabells.

No volem ser pesats, res més lluny del nostre caràcter. No obstant això, procuram escoltar la més mínima conversa que es presenti. Així exercim la noble tasca del quantreavorriment. Perquè, germans i germanes del seràfic Serafi d'Asís, si voleu gaudir d'un espectacle únic, voltau el poble de cap a peus amb la corresponent parada i fonda al banc eròtic de Na Batlessa. Ai si la reencarnació es posàs en marxa! La Batlessa Reial agafaria un verdanc mal esporgat i faria una peremateuada de les seves. Mirau: el passat dissabte, dia 27 d'octubre, allà tingué lloc una conversa de fideus amb figures de moro. Un tertuliare batlessí va treure a rotlo la famosa crida d'en Barraca sobre "es matar sa cuca i tair ses bosses". Remil de gotes d'aigua

banyada del safareig banyat de Sant Cristòfol Nan!. Allà vingué en Pompeu Fabra, en Jordi d'Es Racó, en Noè i na Maria Regata. L'esmentat contertuli més jurispudent que no pas jurispudent, emeté una greixonarada de perdigons d'aquells del calibre nou. "-Res, homos, res. Lo de sa cuca és pa torrat devora una llanda de carro. Jesús, mareta del Sant Roser, ja ni ha ell de trenques. És igual que posar en comparació un vicari amb una llonga de vaca. Mira: un any un llamp pegà a una iglésia de Manacor. Desiara aquestes, foté boleió a sa capella de Sant Josep i Santa Ana. Per dissort, cremà sa vara en es primer i clivellà sa closca a sa mare del Bon Jesús quan era nin d'uè. Per arreplegar estampetes verdes, es rector feu fer una capta. Així que foren anomenats quatre beatos i beates perquè anassin de casa en casa. Tots es voluntaris aprenqueren de cor sa saludada en nom d'es rector. Vet ací que un beatot, mal cap ell, encara no havia sortit de l'església quan s'oblidà de lo que cinc minuts abans havia après. Ve que es primer Ave Maria, el digué a ca una senyora que creia més en sos miracles d'ets Sants que no en sos fets d'es seu marit. "Bones tardes tenga, senyora Rosa. Escolti. Venc de part del rector perquè em doni qualque cosa per posar sa verga a Sant Josep i tapar es xap a Santa Ana". Ja me diràs tu com rebé aquest breverol de verdor aquella beatassa. Quedà a terra tan llarga com havia crescut".

Ara veieu la diferencia generacional entre un pare de cinquanta-dos anys, el fill de vint i el padrí de vuitanta-tres. El cap de casa, dimecres dia 24 d'octubre, convidà el vásteg perquè li ajudàs a treure moniatos. "Jo treure moniatos?. Tu estàs fuit. O et penses que estam en temps franquistes? I ara no veus que tu encara estàs a l'any de la pera, xoto?".

"Sí, però torrats t'agraden ferm".

També m'agrada el peix i no l'has pescat tu". "Això em mancava, que un, a més de posar taula, encara s'hagués de banyar es cul!". "Mira, tio. No me venguis amb històries. Si no vols treure es moneiatos, no els haguessis sembrats. Jo d'es teus problemes fatuus, en pas de 360 graus". "Saps si a l'hora de dinar trobassis el plat girat damunt davall, veuries. T'assegur que altres galls cantarien per dins la teva panxa". "I dale que te pego. No dius més que tonteries. Es veu que estàs demodé i que es bon temps ja t'ha dit abur". "Escolta bergant revetler de cent dimonis. No me facis destreletjar, que mal me toc gota ferrera si no te pos es peus a retxa". "Venga, venga, guineu sense dents. No diguis dois un darrere l'altre. Si et vesis amb els meus ulls, tu mateix te tendries llàstima". "Idò això. Fotut, banyut, malcornat i vius que no me donin pes sac". "Uei, uei. No començen es repertori que el sé de memòria. Tu, pano, ja no tens compostura perquè l'edat no perdona. En canvi jo estic in i a la page de l'actualitat. Mentres que tu ja caduques a la mala i no pots sofrir l'evidència de la joventut. Per això jo no vull saber res de moniatos ni de gent underground". El padrí que sense pipellejar no perdé ni una malla de la discussió, i mig enterbolit va voler dir la seva. "Tià, xa'l fer en aquest barandola. Ell ara no pensa que es mateix que mos ha arreglat a noltros també l'arreglarà a ell. No t'apuris, perquè prest posarà sa pell a s'estenedor i llavors veurem d'on ve l'oratge. Jo amb un estrumbol

ENDEVINETA de Pere Xim

Solució a la darrera publicada:
La meteorologia

Em donen tal malmenada
que no puc respirar.
Estic desconsolada
i mai no tornaré a la mar.
Una xarxa em va agafar
i vaig morir pescada.

Solució al proper número